

DIALOOG MET GALILEI

GUSTAAF C. CORNELIS

Het geheim van de kosmologie ontrafeld

In wat zonder twijfel het meest eigenzinnige wetenschapboek van 2012 is, beschrijft Gustaaf Cornelis de geschiedenis van de kosmologie. Galilei speelt in dit verhaal een hoofdrol. Wetenschapsfilosoof en astronoom Cornelis weeft een associatief en persoonlijk dagboek van 25 eeuwen wetenschap, als een Bill Bryson voor bollebozen. Dit prachtig vormgegeven boek is om in te verdwalen. Je kunt om het even waar beginnen te lezen. En het begint bovendien waar het eindigt. Misschien wel zoals het heelal zelf.

ASP, 415 blz, 29,95 €

FRANK CLOSE

Neutrino

Fysicus Frank Close verbindt net als Galilei het onder- met het bovenmaanse. Gigantische apparaten gevuld met duizend ton zwaar water of schoonmaakmiddel, duizenden sensoren, diep onder de grond, worden gebruikt om neutrino's waar te nemen die ons informatie geven over het binnenste van sterren. Close is een prettige, meeslepende gids bij dit raadselachtige

onderwerp. Hij maakt het onzichtbare voorstelbaar en laat zien hoe de creativiteit van wetenschappers niet hoeft onder te doen voor die van kunstenaars. En hoe de fysica van het allerkleinste verweven is

met de kosmologie van het allergrootste.

Veen Magazines, 143 blz, 19,95 €

LAWRENCE KRAUSS

Universum uit het niets. Waarom er iets is in plaats van niets

Waar komt ons heelal vandaan? Waar gaat het naartoe? Hoe komt het dat er daadwerkelijk een heelal bestaat? Dat zijn kosmologische vraagstukken waar de fysica van het allerkleinste aan te pas komt om te proberen er een antwoord op te formuleren. De natuurkundige Lawrence Krauss legt helder en geduldig uit hoe hij ervan overtuigd is dat iets uit niets kan voortkomen. Sterker zelfs, dat er altijd iets uit het niets zal voortkomen. Sommigen zullen opperen dat Krauss de grens van de fysica naar de metafysica ver overschreden heeft. Het

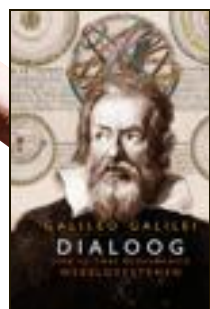
debat tussen filosofen en natuurkundigen is nog verre van voorbij, maar dit boek is een goede plek om eraan te beginnen.

Nieuw Amsterdam, 248 blz, 21,95 €

zette observatie, zorgvuldige replicatie, geduldige kritiek en logisch redeneren kan komen tot betrouwbare kennis over de wereld en onszelf. Blind vertrouwen in grote filosofen of autoritaire teksten is geen garantie voor inzicht en kennis. Integendeel. Nieuwe empirische gegevens - Galilei kon met behulp van nieuwe telescopen zelf de ringen van Saturnus en de vlekken op de zon zien - leverden nieuwe inzichten die een eerlijk intellectueel dwingt van mening te veranderen. In dat opzicht is de *Dialoog* een sleuteltekst in de geschiedenis van de wetenschappelijke voortgang die demonstreert hoe kennis moeizaam bevochten kan worden op de werkelijkheid. Galileo Galilei had al eerder geschreven dat 'het boek van de natuur geschreven is in de taal van de wiskunde'. Iedereen kan nu meelesen in dit boek waarin nieuwsgierigheid en verwondering de hoofdton voeren.

GALILEO GALILEI

Dialoog over de twee voornaamste wereldsystemen.
Vertaald door Hans van den Berg, Athenaeum-Polak & Van Genneep, 676 blz., 34,95 €.

De telescoop van Galilei, huis-tuin-en-keukengereedschap voor een wetenschapper. © Gustavo Tom-sich/CORBIS

MARTIN MICHAEL DRIESSEN REGISSEERT DE BIJBEL

God is een duivenmelker

In *Vader van God* van de Nederlandse schrijver-regisseur Martin Michael Driessen laat God zichzelf in het ondermaanse geboren worden. Want God wil ook wel eens weten wat het is om een vader te hebben. Maar niet alles gaat volgens plan.

MARK CLOOSTERMANS

© Marc Herremans/vum

DE EERSTE ZIN VADER VAN GOD

In den beginne was alles en het universum was statisch en ondoordringbaar; tot God zijn marlpriem nam en de tijd ontvlocht.

De auteur: Nederlandse regisseur, met zijn eerste roman *Gars* genomineerd voor de AKO Literatuurprijs.

Het boek: Een apocrief passiespel met God in de hoofdrol.

ONS OORDEEL: Een boek als een speeltuin, overtuigend en verbazend.

★★★★☆

Vader van God is de tweede roman van Driessen. Gewoonlijk betekent dit: de auteur is een jonge twintiger en debuteerde vorig jaar. Maar deze man is geboren in 1954, heeft een carrière als toneel- en operaregisseur achter zich, en zijn debuut verscheen in 1999. *Gars* stond op de longlist van de AKO-Literatuurprijs. Sindsdien: stilte.

Het begint kinderlijk absurd. God, 'meneer Adonai', leeft in een huisje-met-duivenhok in de ruimte, met een huishoudster als enige gezelschap. Hij houdt zich onledig met het scheppen van leven op aarde, maar de mensen stellen hem teleur. Net op het moment dat hij zijn interesse verliest, wordt hij bestolen: Mozes komt langs en steelt enkele beschreven bladzijden van zijn bureau. Meneer Adonai is geïntrigeerd. 'Zoals die Mozes was, had Hij zich zijn vader kunnen voorstellen. Voor het eerst zag hij meer dan Hij zelf gemaakt had.'

De vaderloze Adonai besluit op aarde geboren te worden, om te ontdekken wat vaderliefde is. Maar het experiment werkt te goed. De timmerman Jozef, die op de hoogte is gebracht van Jezus' treurige toekomst, wil zijn zoon beschermen: hij ontvoert de jongen en verdwijnt met de noorderzon.

Dit is overigens slechts een van de verhaallijnen. Er is ook nog een amusant hoofdstuk waarin God een handje helpt bij de verwoesting van Jericho. Een ander speelt zich af in 'een klooster zonder god': je waant je in een film van David Lynch. Tussendoor zijn er interventies van engelen, die ruziën, marchanderen en complotteren als dorpspolitici.

Je weet nooit precies wat het volgende hoofdstuk zal brengen. Driessen heeft een lappendeken genaaid in allerlei tonen en kleuren. Voor de eenheid zorgen de onderwerpen (vaderliefde) en de thema's (hoe je lotsbestemming te vinden of juist te ontkomen?). Meer eenheid was ook niet nodig: iedereen kent de hoofdlijnen van het verhaal.

Er zullen wellicht gelovigen rondlopen die dit boek als beledigend ervaren - want inderdaad, God heeft seks met een Jerichose prostituee en ja, Jezus wordt op een bepaald moment achter-

lijk. Maar mensen schrijven geen tweehonderd bladzijden enkel en alleen om lekker blasfemisch te zijn. Misschien veeleer om de feiten van een menselijke psychologie te voorzien.

Mishmash

Waarom, bijvoorbeeld, laat God zijn zoon op aarde geboren worden? Daar zijn vast lijvige studies over geschreven, maar bij Driessen is het eenvoudig: opdat God, in zijn menselijke gedaante, zou ervaren wat het is om een vader te hebben. Ander voorbeeld: hoe ontdekt Johannes wat zijn rol is in Gods 'heilplan'? Driessen laat deze stuurloze puber een geloofwaardige psychologische ontwikkeling doormaken. Gezien Driessens achtergrond is een theatervergelijking hier op zijn plaats: als de Bijbel ons de gebeurtenissen op scène toonde, dan gunt *Vader van God* ons een blik achter de schermen.

Er dringt zich nog een andere vergelijking op: *Vader van God* is een speeltuin. Driessen speelt met de romankunst. Zowat elk hoofdstuk is anders dan het vorige. Psychologisch diepgravende passages zijn vastgenaaid aan absurde humor of

Als de Bijbel ons de gebeurtenissen op scène toonde, dan gunt dit boek ons een blik achter de schermen

stripverhaalachtige belevenissen. De taal kan hoog draven, poëtisch zweven of scherp analyseren. Het vertelperspectief wisselt voortdurend, en af en toe laat de schrijver zelf zich zien, als we opeens een kanjer van een anachronisme in de tekst aantreffen: 'De herder is niet meer vijandig; hij spreekt met Johannes zoals een overreden voetganger met de chauffeur van de bus.'

Niet te vergeten: Driessen schreef een boek met passies. Er staan veel onverwacht sexy passages in; zelfs een grasveld kan er, na een flinke plensbui, 'verzadigd' bij liggen.

Hoe kunnen al deze elementen elkaar verdragen binnen de kanten van één boek? Hoe kan deze mishmash overtuigen, ontroeren, verbazen? Hoe kan het dat dit boek werkt? Ik weet het niet. Maar werken doet het.

MARTIN MICHAEL DRIESSEN

Vader van God.

Wereldbibliotheek, 206 blz., 17,90 €.

